

УДК 658.012

І.В. ДОЛИНА, канд. екон. наук, доцент, НТУ “ХПІ”

К.П. ЗУБРІЛІН, студент НТУ “ХПІ”

ДЕРЖАВНИЙ ПІДХІД ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Інноваційна діяльність є одним з найважливіших системних чинників стійкого економічного розвитку, формування конкурентних переваг вітчизняної продукції, забезпечення національної безпеки країни. Підвищення конкурентоспроможності національної економіки залежить від ефективності і швидкості перетворення результатів наукових досліджень на конкурентоспроможний товар. Зростання економіки та добробуту населення країни багато в чому залежить і від того, наскільки країна використовує досягнення науково-технічного прогресу. Саме показник конкурентоспроможності визначає надійно високий рівень життя в промислово розвинених країнах Європи, Америки, Південно-Східної Азії. Усіма цими конкурентними перевагами повинна володіти й Україна з її значним науково-виробничим потенціалом.

Процеси економічної трансформації Україна почала, маючи в цілому розгалужену сферу досліджень та розробок, значний досвід освоєння інновацій,

особливо у сфері енергетики та електрифікації, виробництві ряду видів озброєнь, деяких інших галузях. Разом з тим, технічний рівень базових галузей виробництва - вугільної, чорної металургії, харчової, багатьох галузей машинобудування (наприклад, сільськогосподарського, виробництва устаткування для харчової промисловості, шляхово-транспортного устаткування, приладобудування, медичної техніки) застарів. Виробництво в цілому характеризувалося високою енерго- та матеріалоемністю, значним застосуванням ручної праці. Дедалі помітнішим ставало відставання України, як і СРСР в цілому, у застосуванні ефективних інформаційних технологій, в тому числі в сфері досліджень та розробок, автоматизації виробництва та управління. Низькою була ефективність використання результатів науково-технічного пошуку, що зумовлювалося загальною орієнтацією економічного розвитку на екстенсивний тип відтворення, директивністю планування, обмеженим доступом галузей загального призначення до інноваційних результатів, недосконалістю критеріїв ефективності економічного розвитку, обмеженістю фінансових ресурсів та відсутністю налагоджених і постійно діючих механізмів їхньої концентрації на інноваційних пріоритетах.

Швидкість виходу України на сучасну траєкторію інноваційного розвитку залежить, насамперед, від збереження потенціалу галузевих науково-дослідних, проектно-конструкторських установ, оскільки вони відіграють головну роль в процесі матеріалізації інновацій. З Державного бюджету України фінансується ряд науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, пов'язаних з національною обороною та безпекою, за космічною програмами, окремими завданнями та програмами агропромислового комплексу та промисловості. Проте витрати по цих напрямках за останні роки були значно менші, ніж по розділу "Фундаментальні дослідження та сприяння науково-технічному прогресу", що суперечить потребам матеріалізації інновацій. Наслідком цього стало, зменшення масштабів інноваційної діяльності.

Світові тенденції у області розвитку і дифузії технологій, на перший погляд, здаються далекими від української дійсності і не роблять істотного впливу на діяльність вітчизняних товаровиробників. Проте прагнення України стати повноцінним членом міжнародної торгової системи викликає необхідність приводити товари і послуги, що виробляються, у відповідність з світовими вимогами.

Особливістю сучасного етапу розвитку інноваційної діяльності є створення в найбільших фірмах єдиних науково-технічних комплексів, об'єднуючих в єдиний процес дослідження і виробництво. Це припускає наявність тісного зв'язку всіх етапів циклу «наука – виробництво». Створення цілісних науково-виробничо-збутових систем об'єктивно закономірне, обумовлене науково-технічним і технологічним прогресом і потребами ринкової орієнтації фірми.

У світі дуже багато різних моделей інноваційного розвитку країни. Але справа навіть не у виборі моделі, а в її відсутності в Україні як такої. Це означає, що на

наших ринках в основному господарюють закордонні компанії.

Пошук нових можливостей і механізмів у розробці й впровадженні інновацій тісно пов'язаний з розробкою моделей інноваційного розвитку, які передбачають підвищення конкурентноздатності національної економіки. Саме досягнення найбільшої ефективності господарювання повинне стати метою й основним критерієм при виборі моделі інноваційного розвитку. Аналіз основних проблем, які стоять перед Україною на шляху розвитку інноваційної економіки, вимагають подальших досліджень, що стосуються рекомендацій з координування діяльності органів державної влади при впровадженні системного комплексу заходів для підтримки й розвитку інноваційних процесів; розробка й впровадження наукомістких інноваційних програм.

Останніми роками в інноваційній політиці великих фірм нашої країни стала виразно виявлятися тенденція до переорієнтації спрямованості науково-технічної, технологічної і виробничо-збутової діяльності. Вона виражалася, перш за все, в прагненні до підвищення в асортименті продукції питомої ваги нових наукоємких виробів, що випускається, збут яких веде до розширення супутніх технічних і технологічних послуг: інжинірингових, лізингових, консультативних і ін. З іншого боку, наголошується прагнення до зниження витрат виробництва традиційної продукції.

Ці тенденції повинні обов'язково враховуватися сучасними українськими компаніями і державою при розробці і впровадженні інноваційних технологій на ринок.

Список літератури: 1. Перспективи інноваційного розвитку України <http://www.niss.gov.ua/table.htm> 2. Федулова Л. Перспективи інноваційно-технологічного розвитку промисловості України / Л. Федулова // Економіка України. – 2008. – № 7. – С. 24 – 36. 3. Алімпієв Є .В. Інноваційна політика в Україні: суперечності та шляхи їхнього подолання // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2007. - №579. – С. 3 – 7.